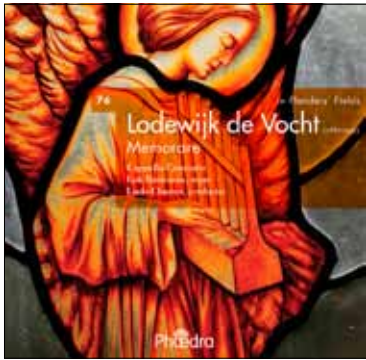

CD KLASSIEK

De engelen ter ere
Lodewijk De Vocht

Naar aanleiding van de 125ste verjaardag van de Vlaamse componist Lodewijk de Vocht (1887-1977) nam het Leuvense vrouwenkoor Cappella Concinite onder leiding van Ludo Claesen een cd op met diens mooiste religieuze koormuziek. Daarbij hoort de *Missa in honorem angelorum*, De Vochts veertien *cantica* en de Mariamotetten *Memorara* en *Tota pulchra es*. Organist Luk Bastiaens, die het koor begeleidt aan een Cavallé-Collorgel uit 187, sluit de cd met het *Larghetto voor orgel*. De cd verschijnt onder het kwaliteitslabel In Flanders' Fields.

De Vocht schreef voornamelijk koormuziek. 1912 was een cruciaal jaar in het leven van de toen vijftienvijftigjarige componist: hij werd benoemd tot tweede dirigent van het Antwerpse kathedraalkoor en hij componeerde de *Missa in honorem angelorum* (ter ere van de engelen) voor drie gelijke stemmen en orgel.

Met dat werk bracht Lodewijk de Vocht een nieuw geluid in de religieuze muziek in Vlaanderen. De mis paste in de geest van het caecilianisme, een uit Regensburg afkomstige beweging waarvan de ideeën in 1903 werden be-

vestigd door paus Pius X met zijn schrijven over kerkmuziek. Ze greep terug naar de koorstijl van Palestrina. De mis is bewust beknoppt, vertoont een soepele vocale lijn, zonder tekstherhalingen. De orgelpartij is louter ondersteunend. Het is een wonder dat een componist die doorgaans briljant emotioneel geladen orkestmuziek kon schrijven erin slaagde om twee zo uiteenlopende stijlen te verzoenen.

De veertien *cantica* (gezangen voor drie gelijke stemmen en orgel), voor het merendeel mariële teksten, ademen dezelfde sfeer als de *Missa in honorem angelorum*. Ze zijn wellicht grotendeels in dezelfde tijd ontstaan, hoewel dat niet zeker is. De data van conceptie zijn niet bekend en ze werden pas in 1947 gepubliceerd.

Memorara werd opgenomen in de Heilig-Hartkerk in Hasselt met Luk Bastiaens aan het Cavallé-Collorgel uit 1878. Cavallé-Coll bouwde het in 1878 voor de kloosterkerk Sacré-Coeur in Brussel. Toen dit klooster werd opgeheven, werd voor het orgel een andere bestemming gezocht. De stad Hasselt kocht het in 1983 aan als lesinstrument voor het Stedelijk Conservatorium. Toen bleek dat het te groot was voor de concertzaal van het conservatorium, werd het in de moderne Heilig-Hartkerk geplaatst. (EDS)

Lodewijk De Vocht, *Memorara*, Cappella Concinite onder leiding van Ludo Claessen en Luk Bastiaens (orgel), Phaedra (In Flanders Fields, 76), 22,50 euro.

TIJDSCHRIFT

Rubens gereconstrueerd
M&L

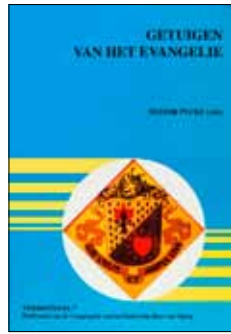
M&L zoomt in op een van de meest bezochte musea van ons land: het Rubenshuis in Antwerpen. Weinig bezoekers van de woning van de grote Antwerpse schilder beseffen dat ze een 'her-schepping' uit de jaren 1930 aandoen. Vooral het woonhuis en het *schilderhuys* werden toen onder handen genomen. De grootschalige restauratiecampagne en de bijbehorende discussies en diverse meningen worden tot in detail gereconstrueerd door Thomas Van Driessche, die als voorbereiding op de restauratie van de portiek en het tuinpaviljoen de archiefbronnen en het iconografische materiaal aan een nauwgezet onderzoek onderwierp.

Het Rubenshuis zelf dateert uit 1621, maar het werd vanaf 1763 door latere eigenaars ingrijpend verbouwd volgens de toenmalige mode. In 1880 deed het stadsbestuur een eerste bod op het huis, maar het verwierf het pas in 1937. Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1910 liet de stad al een replica van het huis optrekken, geïnspireerd op oude tekeningen.

Architect Emiel Van Averbek (1876-1946) stelde vast dat er van het oorspronkelijke Rubenshuis haast niets was overgebleven, op enkele buitenmuren na, en bedacht een nieuw huis op basis van wat hij tijdens de afbraakwerken aantrof. Op enkele delen van de portiek en van het *schilderhuys* is alles reconstructie uit de jaren 1939-1946. (EDS)

M&L van maart/april 2013 kost 7 euro. Bestellen via www.menl.be.

BOEK GESCHIEDENIS

Scheut achterna
Nestor Pycke

Vorig jaar vierde de congregatie van de missionarissen van Scheut (officieel CICM) haar 150ste verjaardag. *Getuigen van het evangelie* vertelt over de uitbreiding van de missies van Scheut. De auteurs zijn scheutisten uit België, Brazilië, China, Congo, de Filippijnen en Haïti. Ze schrijven vanuit hun eigen missie-ervaring: een Filippino over zijn missie in Indonesië, een Chinees en een Braziliaan over de

missies in Azië, een Haïtiaan over de Amerika's.

Vooraan in het boek staan lezenswaardige bijdragen over de eerste jaren van de congregatie. Die werd gesticht in 1862 door Theofiel Verbist een priester van het aartsbisdom Mechelen die naar China wilde trekken. Hij overleed al in 1867 in Xiwanzi. Er wordt een geestelijk portret van de stichter geborsteld op basis van zijn brieven.

Een tweede deel is ontluisterend en bepaald niet verhullend. Het vertelt over François Vranckx, de tweede algemene overste van de congregatie. Die was samen met Verbist naar China getrokken, maar werd na Verbists overlijden naar Brussel teruggestuurd om de kleine congregatie te beredderen. In 1869 kozen de scheutisten met stemrecht hem tot nieuwe algemene overste. Hij werd de organisator, maar verkeerde voortdurend in conflict met de scheutisten-bischop in China. Mede door zijn karakter geraakte hij geïsoleerd. In 1886, na zeventien jaar generaal, werd hij weer opgenomen in

de clerus van het aartsbisdom en diende hij als pastoor in Kuntich.

Opmerkelijk: over de opstart van de (succesrijke) missie van Scheut in Congo vind je weinig in dit boek, maar dat is dan ook een verhaal op zich. (EDS)

Getuigen van het evangelie. De missionarissen van Scheut 1862-2012 telt 327 bladzijden en kost 23 euro, verzendingskosten inbegrepen. Verkrijgbaar bij de missieprocurer van Scheut-Brussel, IBAN-code: BE13 4392 1363 7139. BIC-code: KREDBEBB.

BOEK KERK

Concilie ontleed
Mathijs Lamberigts e.a.

Nooit in de geschiedenis waren zo veel bisschoppen in een zo bonte, zelfs continentale verscheidenheid in concilie bijeen als tijdens het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965). Alle

'vaders' die eraan deelnamen ervoeren daar in de praktijk hoe ingewikkeld en verscheiden de rooms-katholieke Kerk wel is in haar samenstelling, mogelijkheden en problemen. Tegelijk zetten ze bakens waarvan de huidige generatie gelovigen zich nog altijd niet bewust is. De meest tastbare vernieuwing van het concilie was de algemene invoering van de volksliturgie, maar ook de ethiek en het kerkbeeld wijzigden.

Deze bundel artikelen, van de hand van theologen aan de KU Leuven, onderzoekt de betekenis van het concilie door de grote documenten te ontleden evenals de manier waarop de nieuwe inzichten in de Kerk ingang vonden.

Uit de artikelen kunnen meerdere conclusies worden getrokken in verband met de betekenis van het concilie. Eén daarvan is op-

merkelijk, met name de beslissende inbreng van kardinaal Joseph Ratzinger, zelfs nog vóór hij paus werd, op de ontvangst van het concilie. De concilieteksten werden ook vaak misbruikt om visies door te drukken. De teksten van de vier constituties staan niet in dit boek. U vindt ze op internet (www.rkddocumenten.nl). (EDS)

Mathijs Lamberigts (en anderen), *Vaticaanum II. Geschiedenis of inspiratie. Theologische opstellen over het Tweede Vaticaans concilie*, Halewijn, Antwerpen, 2013, 165 blz., 15,95 euro,

BOEK ACTUALITEIT

Land op een tweesprong
Astrid von Busekist

Over de toekomst van België heeft iedereen zo zijn mening. Het is een van de welvarendste landen ter wereld, maar de federale staat is een onuitputtelijke bron van hervormingen, misverstanden en tegenstellingen. Van bij de geboorte van België staat de kunst van het compromis er hoog in het vaandel, maar dat compromis werd tot het uiterste getest tijdens de 540 dagen tellende regeringscrisis.

Een aantal, vooral Franstalige wetenschappers beet zich vast in deelonderwerpen: het institutionele kader, de verzuiling, de gewesten en gemeenschappen,

maar ook het gezamenlijke verleden zoals de omgang met kolonialisme in Congo.

Samensteller is Astrid von Busekist, die als politicologe in Nice en Brussel werkte en thans verbonden is aan de universiteit van Tel Aviv en aan Sciences Po in Parijs. Dat een aantal Franstalige medeauteurs in Vlaanderen minder bekend is, biedt de Nederlandstalige lezer een andere kijk op de toekomst van België dan hij of zij gewend is.

Belangrijk is de vaststelling dat er in België meer middelpuntvliedende bewegingen zijn dan enkel het Vlaamse autonomiestreven. Zo is duidelijk te onderkennen dat de Waalse economie minder afhankelijk wil zijn van wat er in Vlaanderen en Brussel gebeurt. Ook zelden opgemerkt is de beweging in Duitstalig België, de Oostkantons, die zich steeds meer richt op wat er in de zogeheten Euregio rond Aken gebeurt en minder op het Waalse gewest.

Ook Brussel is een fenomeen vol paradoxen. Het is al lang niet meer de Franstalige stad, want niet de helft van de inwoners van de hoofdstad spreekt thuis Frans. Het aantal Vlamingen gaat er nog altijd achteruit, maar het aantal Nederlandstaligen stijgt, mede door het puike Nederlandsta-

lige onderwijs in de hoofdstad. De middenklasse ontvlucht de Brusselse gemeenten, meestal naar Vlaams-Brabant, waardoor de armlastige Brusselse gemeenten hogere gemeentebelastingen moeten heffen.

Interessant is tot slot de opmerking dat alle middelpuntvliedende bewegingen de oude levensbeschouwelijke zuilen (zichtbaar in scholennetten, vakbonden en ziekenfondsen) niet ontmantelen. Zij zorgen voor stabiliteit. België is dus niet de zieke man van Europa, maar een vreemd geheel van tegenstrijdige dynamieken. (EDS)

Astrid von Busekist, *België begrijpen. Verleden, heden en toekomst van een land op de tweesprong*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2013, 318 blz., 24,95 euro.